

NATUURTOETS ONTWIKKELING BUITENDIJKS RECREATIEPLAN KETELHAVEN

Zuider Zee Development BV

12 JULI 2017

Contactpersonen

IR. J.W.D. HOLLANDER

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Werkwijze	5
2	JURIDISCH KADER	7
2.1	Natuurnetwerk Nederland	7
2.2	Wet natuurbescherming - soortenbescherming	8
3	PLANGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELING	9
3.1	Huidige situatie plangebied	9
3.2	Voorgenomen ontwikkeling	9
3.3	Mogelijke effecten	12
4	HUIDIGE SITUATIE NATUURWAARDEN	14
4.1	Natuurnetwerk Nederland	14
4.2	Beschermde soorten	16
4.2.1	Toelichting aanwezigheid beschermde soorten	16
4.2.2	Samenvatting beschermde soorten	17
5	EFFECTBEOORDELING EN TOETSING	19
5.1	Natuurnetwerk Nederland	19
5.2	Wet natuurbescherming – soortbescherming	20
5.2.1	Effectbeoordeling	20
5.2.2	Mogelijke overtreding verbodsbepalingen	22
5.2.3	Vrijstellingen en gedragscode	23
6	MAATREGELEN TER VOORKOMING VAN MITIGATIE VAN EFFECTEN	24
6.1	Maatregelen in het kader van het Natuurnetwerk Nederland	24
6.2	Maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming	24
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	27
7.1	Natuurnetwerk Nederland	27

7.2	Wet natuurbescherming - soortbescherming	27
-----	--	----

BIJLAGE 1 GERAADPLEEGDE BRONNEN	28
--	-----------

BIJLAGE 2 JURIDISCH KADER WET NATUURBESCHERMING - SOORTBESCHERMING	29
---	-----------

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Zuider Zee Development BV heeft het voornemen om het gebied ten noorden van Ketelhaven te ontwikkelen als buitendijks recreatiegebied. Binnendijks is in 1987 gestart met de ontwikkeling van 220 recreatiewoningen, deze woningen hebben inmiddels de status van permanente bewoning. Tevens werden er destijds 120 ligplaatsen gerealiseerd in de sluiskom. In aansluiting hierop, de aanwezigheid van restaurant Lands End en de verhuizing van het museum voor scheepsarcheologie in 2005 naar Lelystad, wordt nu ingezet op het verder ontwikkelen van het buitendijks recreatiegebied Ketelhaven.

Het buitendijks recreatieplan omvat de ontwikkeling van 60 recreatieappartementen, nautische voorzieningen, bijbehorende parkeervoorziening en een wandelboulevard op de landtong alsmede de uitbreiding van de jachthaven tot maximaal 480 ligplaatsen. Tevens wordt binnendijks nog een aanvullende parkeervoorziening gerealiseerd.

De gemeente Dronten wil de ontwikkeling planologisch mogelijk maken en daartoe het bestemmingsplan Ketelhaven - Buitendijks (8070) vaststellen. Tevens wordt voor dit plan een milieueffectrapportage (MER) opgesteld.

Vanwege de voorgenomen ontwikkeling kan het zich voordoen dat er ter plaatse van het plangebied beschermde natuurwaarden aangetast, verstoord en vernietigd worden. Daartoe is het noodzakelijk de voorgenomen ontwikkeling te toetsen aan de vigerende natuurwet- en regelgeving. Om zicht te krijgen op mogelijke overtredingen is ARCADIS door Zuider Zee Development BV gevraagd een natuurtoets op te stellen. Daartoe zijn de effecten van het plan op beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming en op beschermde gebieden en waarden in het kader van het Natuurnetwerk Nederland onderzocht en beoordeeld. De toetsing van het plan aan het beschermingsregime gebieden uit de Wet natuurbescherming vormt geen onderdeel van deze natuurtoets. De effecten van het plan in dit kader zijn onderzocht en beoordeeld in een Passende beoordeling, die tevens een bijlage vormt bij het Bestemmingsplan en het MER van dit plan.

In deze toets zijn in de effecten die optreden tijdens de gebruiksfase, na realisatie van het plan, beoordeeld en getoetst aan de voorgenoemde wet- en regelgeving. Aangezien van de aanlegfase de werkzaamheden en het werkgebied nog niet nader zijn uitgewerkt, is in deze beoordeling een inschatting gemaakt van de effecten tijdens de aanlegfase. Wanneer de werkzaamheden tijdens de aanlegfase bekend zijn en aanleiding geven tot een wijziging van de effectbeoordeling, dienen deze effecten opnieuw te worden getoetst aan de genoemde beschermingsregimes.

Voorliggende natuurtoets vormt een bijlage bij het Bestemmingsplan en het MER van het buitendijks recreatieplan Ketelhaven. De resultaten van deze natuurtoets zijn in deze documenten verwerkt.

1.2 Werkwijze

De natuurtoets is uitgevoerd aan de hand van een bureauonderzoek en een aantal veldbezoeken aan het plangebied. Tijdens het bureauonderzoek zijn de beschikbare verspreidingsgegevens van de te verwachten beschermde flora en fauna bestudeerd. Hiervoor zijn de NDFF en de verschillende verspreidingsatlassen en websites, evenals andere bronnen met verspreidingsgegevens van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied geraadpleegd (zie de bronnenlijst in Bijlage 1). De veldbezoeken hebben plaatsgevonden op 3 juli 2008, 11 september 2008 en 2 november 2012. Daarbij heeft een ecooloog van ARCADIS het plangebied beoordeeld op het (mogelijk) voorkomen van beschermde flora en fauna, op basis van aanwezige habitats (habitatgeschiktheidsbeoordeling). Tevens is gelet op aanwezigheid van beschermde soorten (zichtwaarnemingen en sporen). Het plangebied was toegankelijk en is in zijn geheel onderzocht.

Op 16 april 2014 heeft een uitgebreide inspectie plaatsgevonden op geschiktheid en aanwezigheid van vleermuizen en huismussen (Arcadis, 2014a). In vervolg hierop is in de periode juni t/m september 2014 een uitgebreid vleermuisonderzoek uitgevoerd op basis van 6 veldbezoeken (Arcadis, 2014b). Op 31 mei 2017 is opnieuw een inspectie ter plaatse uitgevoerd om de actuele situatie te beoordelen, mede in het kader van de veranderde wetgeving per 1 januari 2017 (vervanging Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 door de Wet natuurbescherming (Arcadis, 2017)).

Na afronding van het bureau- en veldonderzoek is beoordeeld of beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming negatieve effecten ondervinden van deze ingreep en of de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) door deze ingreep worden aangetast. Aansluitend zijn de effecten getoetst aan de relevante natuurwet- en regelgeving. Tot slot is aangegeven of en zo ja, welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de eisen vanuit de wet- en regelgeving.

2 JURIDISCH KADER

Het Nederlandse natuurbeleid kent twee sporen, de gebiedsbescherming en de soortenbescherming. De gebiedsbescherming bestaat uit twee delen: Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In dit hoofdstuk wordt het beleid ten aanzien van de gebiedsbescherming middels het NNN en de soortenbescherming nader toegelicht. Aangezien in voorliggende natuurtoets geen toetsing plaatsvindt aan gebiedsbescherming middels Natura 2000, wordt de toelichting op deze wet buiten beschouwing gelaten.

2.1 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur, EHS) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Het NNN heeft als doel om bijzondere en beschermde natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het NNN is beschermd via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. In het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het beschermingsregime vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De beleidsmatige verankering wordt gevormd door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2012). Het plangebied voor de ontwikkeling ligt in de provincie Flevoland. Het NNN is planologisch verankerd in het Omgevingsplan Flevoland 2006 (Provincie Flevoland, 2006) en de partiële herziening hiervan uit 2015 (Provincie Flevoland, 2015).

Planologische bescherming NNN

Op provinciaal niveau is de planologische bescherming en de begrenzing van de NNN geregeld via het Omgevingsplan Flevoland 2006. Het NNN in Flevoland bestaat uit bestaande natuur, nieuwe natuur, landgoederen en ecologische verbindingen (inclusief de robuuste verbinding). Het Rijk en de provincies hebben afspraken gemaakt over de planologische en kwalitatieve bescherming van het NNN. Deze afspraken zijn in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gemaakt en zijn verwerkt in de 'Spelregels EHS' (Ministerie van LNV et al., 2007). De Provincie Flevoland heeft de Spelregels EHS als uitwerking van het Omgevingsplan 2006 overgenomen in haar provinciaal beleid. In het document 'Spelregels EHS, EHS-kaart en EHS-doelbenadering' van de Provincie Flevoland (2010) is dit beleid uitgeschreven. Dit beleid geldt onverkort voor het NNN. De regels zijn vastgelegd in artikel 10 van de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving van de provincie Flevoland (2012).

De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden in het NNN vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het "nee, tenzij" regime. Het "nee, tenzij" regime houdt in dat ontwikkelingen in en nabij het NNN geen significant negatieve effecten mogen hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden, tenzij aangetoond wordt dat sprake is van groot openbaar belang, geen reële alternatieven aanwezig zijn en effecten worden voorkomen. Resteffecten moeten daarbij worden gecompenseerd. In het document "Spelregels EHS, EHS-kaart en EHS-doelbenadering" van de Provincie Flevoland (2010) is dit compensatiebeginsel nader uitgewerkt. Daarnaast is hierin beschreven onder welke voorwaarden en met welke instrumenten ruimtelijke ontwikkelingen in en nabij het NNN in beginsel wél mogelijk zijn. Twee instrumenten kunnen ingezet worden om de NNN-begrenzing aan te passen. Het betreft de instrumenten herbegrenzing en saldobenadering.

Externe werking

Een relevant onderdeel in de "Spelregels EHS" is dat kwalitatieve effecten zoals verstoring en verdroging alleen worden meegenomen als het gaat om rechtstreekse werking. Conform de Nota Ruimte geldt namelijk geen 'externe werking' voor het NNN. Artikel 10.4 van de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving van de provincie Zeeland (2012) geeft aan dat aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden ook het gevolg kan zijn van planologische ontwikkelingen in de nabijheid van de NNN-gebieden (externe werking). Het artikel geeft geen precieze omschrijving van de term 'nabijheid', dient per situatie te worden beoordeeld. Wanneer in redelijkheid valt te voorzien dat zich significante effecten kunnen voordoen, moet dit worden betrokken bij de ruimtelijke afweging.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De provincie Flevoland heeft in samenwerking met ARCADIS een methode ontwikkeld om de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS-gebieden (nu NNN-gebieden) te bepalen. Deze methode is de “EHS-Doelbenadering”, en is uitgewerkt in het rapport “EHS-Doelbenadering, methode voor vaststelling wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur” (Arcadis, 2008). Aan de hand hiervan kan worden vastgesteld of een ruimtelijke ontwikkeling binnen de “Spelregels EHS” past en welke natuurwaarden, indien noodzakelijk, verbeterd kunnen worden ten einde negatieve effecten te voorkomen. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in de omgeving van het plangebied van recreatieplan Ketelhaven zijn opgenomen in het rapport “Wezenlijke kenmerken en waarden EHS Gemeente Dronten” (Greve & Miedema, 2011).

2.2 Wet natuurbescherming - soortenbescherming

De Wet natuurbescherming (in werking getreden op 1 januari 2017) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. Hierbij staat het behoud van de gunstige staat van instandhouding van soorten centraal. Het soortenbeschermingsdeel van de Vogel- en Habitatrichtlijn is in de wet opgenomen.

De Wet natuurbescherming kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan plant- en diersoorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn. Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden. De algemene zorgplicht geldt altijd en overal.

Naast de zorgplicht kent de wet een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten: Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en Andere soorten. De verbodsbepalingen verschillen per categorie.

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode. Provinciale Staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (minister van EZ en de afzonderlijke provincies).

De provincie Flevoland heeft deze vrijstelling opgenomen in de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016.

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepaling van de Wnb wordt overtreden. Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

In Bijlage 2 zijn de relevante artikelen m.b.t. soortbescherming uit de Wet natuurbescherming opgenomen.

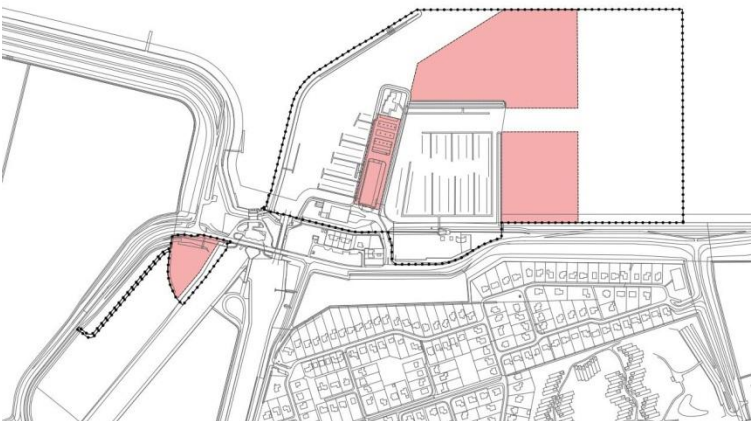
3 PLANGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELING

3.1 Huidige situatie plangebied

Het plangebied ligt in de gemeente Dronten, op circa 5 kilometer ten noorden van de kern Dronten aan het Ketelmeer. In Afbeelding 1 en Afbeelding 2 zijn het plangebied en het daarbinnen te ontwikkelen gebied en de directe omgeving aangegeven. Het plangebied bestaat uit twee delen. Het noordoostelijke, grootste deel van het plangebied bestaat uit een jachthaven met een deel van het aangrenzende Ketelmeer, een parkeerterrein, een restaurant, een loods en diverse voorzieningen. Het zuidwestelijke, kleine deel van het plangebied is gelegen aan de Lage Vaart en bestaat uit grasland, een strook asfalt (niet in gebruik), rietruigte en struweel.

Afbeelding 1 Huidige situatie Ketelhaven-buitendijks.

Afbeelding 2 Plangebied bestemmingsplan (rood = te ontwikkelen gebied).

3.2 Voorgenomen ontwikkeling

Zuider Zee Development BV heeft het voornemen om het gebied ten noorden van Ketelhaven verder te ontwikkelen als buitendijks recreatiegebied. Het buitendijks recreatieplan omvat de ontwikkeling van 60 recreatieappartementen, nautische voorzieningen, bijbehorende parkeervoorziening en een wandelboulevard op de landtong alsmede de uitbreiding van de jachthaven tot maximaal 480 ligplaatsen. Tevens wordt binnendijks nog een aanvullende parkeervoorziening gerealiseerd.

Onderstaand worden de diverse ontwikkelingen in het plangebied nader toegelicht.

Ontwikkeling landtong

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling wordt de loods van het voormalige museum geamoveerd. Aan de westzijde van de landtong worden 60 recreatieappartementen, verdeeld over drie bouwvolumes van maximaal 30 meter hoog, gerealiseerd. Deze woningen worden in verband met de eisen ten aanzien van hoogwaterveiligheid verhoogd gerealiseerd. Aan de oostzijde van de landtong wordt maximaal 1.200 m² aan nautische voorzieningen gerealiseerd in drie bouwvolumes van twee bouwlagen. Deze nautische voorzieningen betreffen onder meer een winkelsteunpunt (detailhandel in levensmiddelen) van maximaal 500 m², een watersportwinkel, winkelruimte ten behoeve van overige artikelen voor de recreatiescheepvaart, een café/brasserie, een havenkantoor en sanitaire voorzieningen. Het geheel wordt gesitueerd in een groene setting, waarbinnen ook speelgelegenheid wordt geboden.

Afbeelding 3 Recreatieappartementengebouwen (achtergrond) en nautische voorzieningen (voorgond).

Op de punt van de landtong ligt het bestaande café/restaurant Lands End. Dit café/restaurant heeft een panorama-uitzicht over het Ketelmeer. Nabij Lands End wordt een aanlegsteiger voorzien, waardoor de langsvarende pleziervaart de mogelijkheid heeft om aan te leggen en gebruik te maken van de faciliteiten.

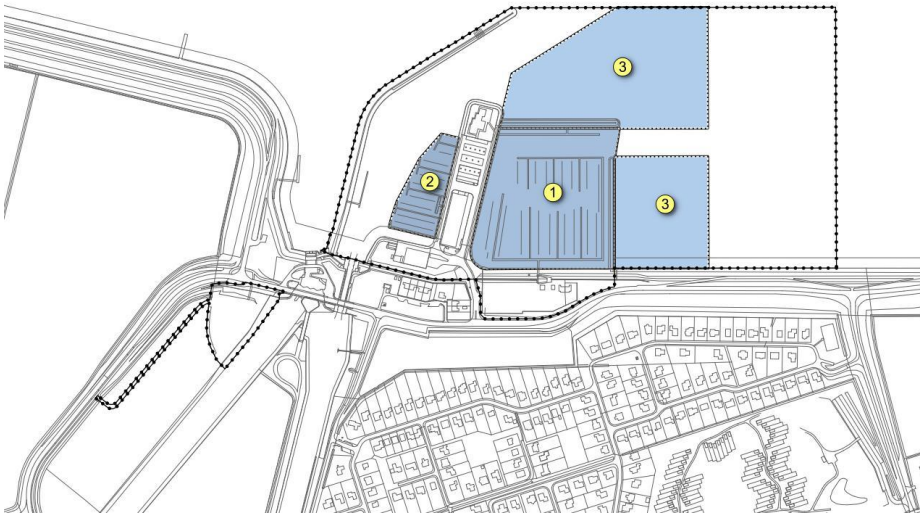
Ontwikkeling jachthaven

Het maximum aantal ligplaatsen in de jachthavens van Ketelhaven is begrensd op maximaal 800.

- Ten oosten van de landtong is de bestaande Stichting Jachthaven Ketelmeer (jachthaven 1) gelegen. Deze haven met maximaal 320 ligplaatsen kan, naast de voorgenomen buitendijkse ontwikkeling van Ketelhaven, binnen de huidige locatie blijven functioneren. De nieuwe ligplaatsen (jachthaven 3) ten noorden en oosten van deze haven worden zodanig gesitueerd dat het in- en uitvaren van deze haven niet wordt belemmerd.
- Ten westen van de landtong is de bestaande jachthaven Inter Marina Ketelhaven (jachthaven 2) in de sluiskom gelegen. Deze haven heeft momenteel 120 ligplaatsen, maar wordt mogelijk aangepast voor grotere (zeil)schepen. Het aantal ligplaatsen in deze haven zal tussen de 70 en 120 liggen. In deze haven kan op koop- en huurbasis een ligplaats worden verkregen. De eigenaren van de recreatieappartementen kunnen in deze haven desgewenst een eigen ligplaats kopen/huren.
- Ten noorden en oosten van de Stichting Jachthaven Ketelmeer worden tussen de 360 en 410 ligplaatsen gerealiseerd (jachthaven 3).

In jachthaven 2 en 3 mogen maximaal 480 ligplaatsen worden gerealiseerd en zijn alle ligplaatsen via drijvende steigers bereikbaar. In jachthaven 3 worden tevens 2 drijvende sanitaire voorzieningen gerealiseerd (1 in noord en 1 in oost).

Voor wat betreft de nutsvoorzieningen is bij de laatste dijkverhoging al voorzien in het maken van mantelbuizen in de dijk, waardoor gas, water, elektra en riolering ten behoeve van de noodzakelijke aansluitingen achter de dijk kan worden gerealiseerd.

Afbeelding 4 Ligging jachthavens in plangebied. De nummers verwijzen naar de nummers vermeld in de tekst.

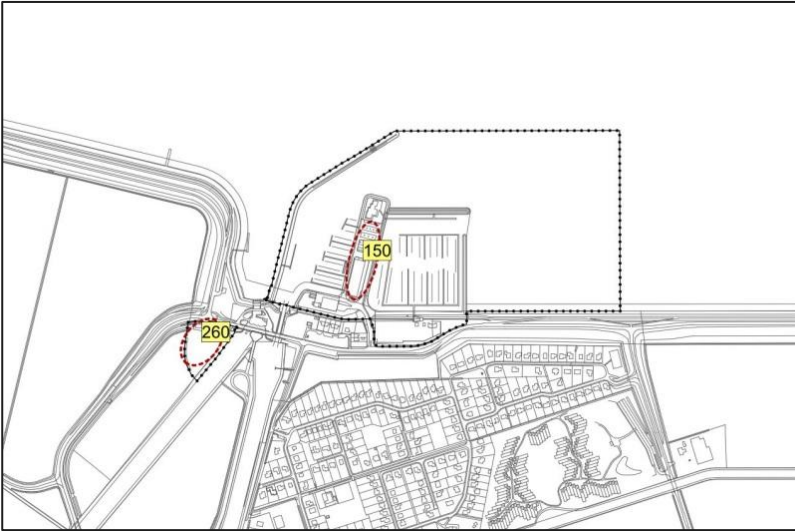

Afbeelding 5 Plangebied en directe omgeving in perspectief.

Parkeren

Op de landtong worden 150 semi-openbare parkeerplaatsen aangelegd. Op een perceel binnendijs wordt een langparkeren-terrein gerealiseerd met 260 parkeerplaatsen.

De Stichting Jachthaven Ketelmeer voorziet, zoals in de huidige situatie, op eigen terrein in haar eigen parkeerbehoefte.

Afbeelding 6 Parkeerterreinen.

3.3 Mogelijke effecten

Als gevolg van de ontwikkeling van het plangebied kunnen de volgende effecten optreden:

- Ruimtebeslag.
- Verstoring door geluid, optische verstoring, licht en trilling.
- (Per ongeluk) verwonden en/of doden van aanwezige dieren.

Overige effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

De genoemde mogelijke effecten kunnen in ieder geval optreden in de gebruiksfase, na realisatie van het project. De maatregelen in de aanlegfase zijn nog niet in detail bekend. Hier zijn aannames voor gedaan voor de toets. Mocht hiervan worden afgeweken, dan is het noodzakelijk om dit opnieuw te bekijken en als de effecten aanzienlijk toenemen dan is een nieuwe toetsing vereist. Wel is er in deze beoordeling een inschatting gemaakt van de effecten. Wanneer de werkzaamheden tijdens de aanlegfase bekend zijn dienen de effecten tijdens de aanlegfase opnieuw te worden beoordeeld en getoetst in het kader van het NNN en de Wet natuurbescherming.

Hierna volgt een (algemene) toelichting van de genoemde storingsfactoren.

Ruimtebeslag

De voorgenomen ontwikkeling zorgt op een aantal plaatsen voor ruimtebeslag, als gevolg van:

- Verwijderen van struweel- en rietvegetatie rond de strekdammen, ten behoeve van de aanleg van aanlegsteigers.
- Sloop van de bestaande loods op de landtong (ten behoeve van de ontwikkeling van het parkeerterrein en het appartementencomplex).
- Ontwikkeling van een parkeerterrein in het zuidwestelijk deel van het plangebied, en als gevolg daarvan verwijderen van de aanwezige rietruigte en struweelvegetatie.

Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen tot versnippering van het leefgebied van aanwezige soorten.

Verstoring

Zowel in de aanlegfase als in de gebruiksfase is er mogelijk sprake van een toename van geluid, licht, trilling en optische verstoring in en in de omgeving van het plangebied. Dit kan tot verstoring van de aanwezige

dieren en nabijgelegen natuurgebieden leiden. Hieronder worden de mogelijke effecten van de verschillende storingsfactoren nader toegelicht:

Geluidsverstoring

- In de aanlegfase kan een toename van geluidsverstoring optreden als gevolg van een toename aan (vracht)verkeer, het gebruik van machines, en (mogelijke) heiwerkzaamheden.
- In de gebruiksfase kan een toename van geluidsverstoring optreden als gevolg van een toename van gemotoriseerd verkeer en van het aantal gemotoriseerde boten op het Ketelmeer.

Een toename van geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Vooral voor vogels is de dosis-effect relatie goed gekwantificeerd (www.synbiosys.alterra.nl).

Optische verstoring

- In de aanlegfase kan een toename van optische verstoring optreden als gevolg van een toename aan (vracht)verkeer en menselijke activiteiten in het plangebied.
- In de gebruiksfase kan een toename van optische verstoring optreden als gevolg van een toename van verkeer, van het aantal boten op het Ketelmeer, en van het aantal mensen in en rond de jachthaven (door de komst van het appartementencomplex en commerciële ruimten en de uitbreiding van de jachthaven).

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem en treedt vaak op samen met verstoring door geluid. Optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewenning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: zo zijn vogels in het broedseizoen over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring (www.synbiosys.alterra.nl).

Licht

- In de aanlegfase kan, indien de werkzaamheden 's avonds en 's nachts worden uitgevoerd, de verlichting ter plaatse van het plangebied toenemen, met een uitstralingseffect naar de omgeving.
- In de gebruiksfase kan verlichting ter plaatse van de nieuwe parkeerplaatsen en bij de appartementen en commerciële ruimten leiden tot verstoring naar de omgeving.

Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Met name schemer- en nachtactieve dieren (zoals vleermuizen) kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden (www.synbiosys.alterra.nl).

Trilling

In de aanlegfase worden (mogelijk) heiwerkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de aanleg van delen van het plangebied. Heiwerkzaamheden kunnen leiden tot trilling in de omgeving.

Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend (www.synbiosys.alterra.nl).

De effecten van geluidsverstoring, optische verstoring, verstoring door licht en trilling zijn kwalitatief, aan de hand van expert judgement beoordeeld.

Doden en verwonden van dieren

Tijdens de aanlegfase kunnen (beschermde) dieren per ongeluk worden gedood of verwond.

4 HUIDIGE SITUATIE NATUURWAARDEN

4.1 Natuurnetwerk Nederland

In Afbeelding 7 is de ligging van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in de omgeving van het plangebied weergegeven. Het NNN bestaat uit de volgende deelgebieden (de nummers verwijzen naar de nummers in Afbeelding 7):

1. Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer
2. Roggebotveld
3. EVZ Lage Vaart
4. EVZ Hoge Vaart

Afbeelding 7 Ligging Natuurnetwerk Nederland in de omgeving van het plangebied. De nummers verwijzen naar de namen van de NNN-gebieden in de tekst hieronder (bron <http://ehs.flevoland.nl/>). Blauw met arcering: Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer; groen = NNN (waardevol). Nummers: zie tekst.

Hieronder volgt per deelgebied een toelichting op de wezenlijke kenmerken en waarden:

1. Ketelmeer & Vossemeer

Het Ketelmeer & Vossemeer is aangewezen als Natura 2000-gebied onder de Vogelrichtlijn. Het gebied is aangewezen voor een aantal broedvogels en niet-broedvogels. De provincie Flevoland heeft voor het Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer de wezenlijke kenmerken en waarden niet gespecificeerd. Wel zijn voor dit gebied natuurbeheertypen opgenomen in het Natuurbeheerplan 2014 (Provincie Flevoland, 2014). In zowel de beheertypekaart als de ambitiekaart van het natuurbeheerplan geldt voor het Ketelmeer het beheertype N04.04 afgesloten zeearm. Het Natura 2000-gebied is in het kader van de Vogelrichtlijn aangewezen voor een aantal instandhoudingsdoelen (broedvogels en niet-broedvogels). Voor de toetsing in het kader van de Natura 2000-gebiedsbescherming wordt verwezen naar de Passende Beoordeling (Arcadis, 2017).

Gebiedsbeschrijving Ketelmeer & Vossemeer

Het Ketelmeer en het Vossemeer vormen een (grotendeels kunstmatig ontstaan) ondiep zoetwatersysteem tussen de Noordoostpolder, Oostelijk Flevoland en de IJsselmonding. Het gebied bestaat uit een uitgestrekt zoetwatermeer, zand- en modderbanken en moerasvegetatie. Het gebied bezit kenmerken van zowel meren als rivieren en kent een geschiedenis die gekoppeld is aan bodemverontreiniging. De grootste ecologische diversiteit ligt in het Vossemeer en het naar verhouding beschutte en ondiepe oostelijke deel van het Ketelmeer. Het gebied is van belang voor moerasbroedvogels en voor vis- en mosseletende watervogels. Door natuurontwikkeling is het karakter van de beide meren, ook landschappelijk, sterk gewijzigd (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>). Voor de instandhoudingsdoelstellingen, zie de Passende Beoordeling (Arcadis, 2017).

2. Roggebotveld

Het Roggebotveld ligt in de noordoosthoek van Flevoland en maakt onderdeel uit van het Roggebotzand. Voor het Roggebotveld geldt het natuurbeheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. Het gebied is grotendeels infiltratiegebied. Het Roggebotveld is opgenomen in de TOP-lijst verdroging (Greve & Miedema, 2011).

3. EVZ Lage Vaart

De Lage Vaart loopt vanaf de Ketelhaven bij het Ketelmeer door geheel Oost- en Zuid-Flevoland tot aan de uitmonding in het Markermeer bij Almere. Het gedeelte tussen de Ketelhaven en de brug in de Buitenring bij Almere is door de provincie Flevoland aangewezen als ecologische verbindingszone. De Lage Vaart is een ecologische verbindingszone van nationaal belang voor droge en natte natuur. Het verbindt drie Natura 2000-gebieden met elkaar en vormt een verbinding voor veel NNN-gebieden in Oostelijk- en Zuidelijk Flevoland. Het gaat daarbij vooral om vissen, eenden, vleermuizen (waaronder meervleermuis) en soorten zoals ringslang en bever (Greve & Miedema, 2011).

Een groot deel van de oevers van de Lage Vaart is ingericht met natuurvriendelijke oevers, met her en der inhammen en poeltjes. Daarnaast is een groot deel van de oevers begroeid met Riet en ligt daarachter meestal een strook met ruigte of bomen (vaak wilgen). Voor de Lage Vaart geldt het natuurbeheertype N4.02 - Zoete plas. De Lage Vaart is een brede vaart met grotendeels beschoeide oevers. Op verschillende plekken langs de oever zijn natte en moerasachtige situaties ontstaan. Ter hoogte van het Praambos en Natuurpark Lelystad is de ringslang waargenomen. Ook zijn er beverburchten aanwezig ter hoogte van het Lagevaartbos, Praamweggebied en Vaartplas. Voorkomende vissoorten zijn Europese meerval, rivierdonderpad, kleine modderkruiper, paling en winde (Visatlas Flevoland / S. Meijers (eindred. 2012)).

Onder bijna alle bruggen over de Lage Vaart broeden huiszwaluwen. Op de rietzoom langs de oevers wordt een gevarieerd maaibeheer toegepast (Greve & Miedema, 2011). Voor het bos aangrenzend aan de Lage Vaart geldt natuurbeheertype N16.02 Vochtig bos met productie.

4. EVZ Hoge Vaart

De Hoge Vaart vormt de ecologische verbinding van het Ketelmeer door oostelijk en zuidelijk Flevoland naar de Randmeerzone. De vaart loopt via het Harderbos en Horsterwold naar de Stichtse Putten.

Deze verbinding is vooral van lokaal belang voor 'natte soorten'. Doordat de Hoge Vaart een centrale plaats inneemt in het NNN van Flevoland en Natura 2000-gebieden met elkaar verbindt, is de vaart van nationale betekenis. Vooral vissen en vleermuizen maken veel gebruik van de Hoge Vaart, maar ook soorten als Bever en Ringslang gebruiken de vaart om zich door Flevoland te verspreiden.

Langs de Hoge Vaart bevinden zich verschillende bosjes, waaronder het Karekietbos en het Hoge Vaartbos, en verschillende poelen die stapstenen vormen in de verbinding. De oevers zijn voor een klein deel natuurvriendelijk ingericht. Elementen, zoals oevers met plasdrasbermen, zijn van belang voor de biotoop van soorten. Het doel is het creëren van barrièrevrije waterloop met riet, overgaand in vochtig grasland, ruigten, struwelen en kleine bosschages. Er zullen stapstenen worden ingericht die uit een combinatie bestaan van geïsoleerde poelen, omgeven door rietruigte en inundatievlaktes, inhammen en vochtig grasland, struwelen en bosschages.

Voor de Hoge Vaart geldt het natuurbeheertype N04.02 Zoete plas. De oevers van de vaart zijn voor een deel voorzien van natuurvriendelijke oevers of steenmatrassen. De steenmatrassen zijn doorgroeibaar en vormen geen belemmering voor het uittreden van dieren (meded. Waterschap Zuiderzeeland). De Hoge Vaart wordt veel gebruikt door watervogels om te rusten en foerageren (Aalscholver, Grote zaagbek). Daarnaast komen de vissoorten kleine modderkruiper en rivierdonderpad voor in de vaart. Daarnaast wordt de vaart gebruikt door de bever (Greve & Miedema, 2011). Voor het bos aangrenzend aan de Hoge Vaart geldt natuurbeheertype N16.02 Vochtig bos met productie.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Toelichting aanwezigheid beschermde soorten

Onderstaand wordt per soortgroep de aanwezigheid en verspreiding van beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied toegelicht, na raadpleging van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en op basis van de uitgevoerde veldbezoeken.

Vleermuizen

Het plangebied en de directe omgeving zijn foerageergebied voor de volgende soorten vleermuizen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en meervleermuis (Reinhold et.al, 2007; Heemskerk, 2011). Tevens is een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bekend aan de zuidzijde van de kern Ketelhaven (NDFF; waarneming in 2013 door Landschapsbeheer Flevoland). De bestaande loods in de jachthaven zou mogelijk dienst kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen. In het veldonderzoek in 2014 (Arcadis, 2014b) is vastgesteld dat hier zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Er zijn ook geen baltsterritoria vastgesteld in de directe nabijheid van de te slopen loods. De directe omgeving van de loods wordt wel benut als onderdeel van het foerageergebied van ruige en gewone dwergvleermuis. Voor de gewone dwergvleermuis is dit ook in mei 2017 geconstateerd (Arcadis, 2017). In 2014 zijn in de omgeving tevens rosse vleermuis (geen binding met het plangebied) en watervleermuis waargenomen (Arcadis, 2014b).

De strekdam en aangrenzende oeverstroken en de Lage en Hoge Vaart zijn geschikt als vliegroutegeleiding en foerageergebied. Van de Lage Vaart is bekend dat deze het foerageergebied en vliegroute vormt voor de meervleermuis. Alle vleermuissoorten zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming. In de NDFF zijn geen aanvullende gegevens op bovenstaande over vleermuizen opgenomen.

Grondgebonden zoogdieren

Langs de Lage Vaart zijn in 2013 en 2015 sporen aangetroffen van de bever (NDFF; waarneming in 2013 door Landschapsbeheer Flevoland). Daarnaast zijn in 2009-2011 sporen van de otter gevonden op eilandjes in het Ketelmeer. IJsseloog is daarvan het enige Flevolandse eiland (Heemskerk, 2011). In november 2015 zijn sporen van de otter gevonden langs de Hoge Vaart, direct bij de instroom van de Ketelhaven (NDFF). Bever en otter zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming.

De volgende algemene soorten beschermde zoogdieren komen voor in en rond het plangebied: ree, vos, egel, haas, woelrat, rosse woelmuis, gewone/tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis en bosmuis en dwergmuis (Heemskerk 2011; NDFF).

Broedvogels

Tijdens de veldbezoeken zijn de volgende vogelsoorten aangetroffen knobbelzwaan, wilde eend, fuut, blauwe reiger, waterhoen, meerkoet, scholekster, kokmeeuw, houtduif, gierzwaluw, ekster, koolmees, boerenzwaluw, huiszwaluw, fitis, bosrietzanger, kleine karekiet, zwartkop, grasmus, winterkoning, roodborst, spreeuw, merel, huismus, witte kwikstaart, vink, groenling en putter. Van deze soorten broeden alleen huismus en spreeuw in de loods; alleen de nesten van huismus zijn jaarrond beschermd, het nest van de spreeuw uitsluitend in het broedseizoen. De beheerder treft ook regelmatig (hout)duiven in de loods aan (Arcadis 2014a; 2014b; 2017).

Er zijn in en rond het plangebied diverse soorten overige broedvogels en trekvogels aangetroffen. Dit betreffen met name ganzen, meeuwen en watervogels (NDFF). Ook zijn de volgende jaarrond beschermde soorten waargenomen in en/of in de omgeving van het plangebied: sperwer, havik, buizerd, boomvalk, ransuil, gierzwaluw, huismus en grote gele kwikstaart (NDFF). De grote gele kwikstaart is waargenomen langs de Lage Vaart (NDFF). Van de buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil en ransuil zijn broedgevallen bekend in de omgeving van het plangebied (SOVON, 2002). Uitsluitend voor huismus heeft het plangebied de functie van broedgebied (loods). Voor de overige soorten betreft het plangebied uitsluitend foerageergebied.

Reptielen

Ten oosten van het plangebied ter plaatse van het Roggebotzand bevindt zich een uitgezette populatie van de zandhagedis (RAVON, 2009). De ringslang is waargenomen in de Lage Vaart en de Hoge Vaart (Greve & Miedema, 2011; RAVON, 2009). Beide soorten zijn beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming. In de NDFF zijn (recente) data van reptielen aanwezig.

Amfibieën

De rugstreeppad komt in Flevoland in het Zuidelijk en Oostelijk deel voor. De Noordoostpolder vormt een belangrijk kerngebied voor de rugstreeppad. Van het plangebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen van de rugstreeppad bekend.

De volgende algemene soorten amfibieën zijn in de omgeving van plangebied waargenomen: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (RAVON, 2009). Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming. Daarnaast is ook de meerkikker waargenomen (RAVON, 2009). Voor deze soort geldt in de provincie Flevoland geen vrijstelling.

Dagvlinders en libellen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen beschermde dagvlinders en libellen aangetroffen in of in de omgeving van het plangebied. Er zijn ook geen waarnemingen bekend van beschermde soorten dagvlinders en libellen in het plangebied en omgeving. Deze worden ook niet verwacht vanwege de afwezigheid van geschikt habitat. In de loods zijn vleugels van atalanta's gevonden, mogelijk overwinteren deze in de loods. Deze soort is niet beschermd.

Vaatplanten

Tijdens de veldbezoeken zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen in of in de omgeving van het plangebied. Er zijn ook geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten in het plangebied en omgeving. Vanwege de voedselrijke oever- en rietvegetaties worden er ook geen zeldzame en beschermde vaatplanten verwacht.

4.2.2 Samenvatting beschermde soorten

In Tabel 2 is samengevat welke beschermde soorten zijn aangetroffen of mogelijk voorkomen in of in de directe nabijheid van het onderzoeksgebied.

Tabel 1: Overzicht beschermde soorten die in het plangebied en/of omgeving zijn aangetroffen of worden verwacht.

Soortgroep	Soort	Mogelijke functie plangebied	Beschermingsstatus
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Foerageergebied en vliegroutes en verblijfplaats	Habitatrichtlijnsoorten
	Ruige dwergvleermuis	Foerageergebied en vliegroutes	Habitatrichtlijnsoorten
	Meervleermuis, watervleermuis	Foerageergebied en	Habitatrichtlijnsoorten

vliegroutes			
Grondgebonden zoogdieren	Bever	Leefgebied	Habitatrichtlijnsoorten
	Otter	Leefgebied ten noorden van plangebied	Habitatrichtlijnsoorten
	Woelrat, rosse woelmuis, gewone/tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis en dwergmuis	Foerageergebied, mogelijk verblijfplaats	Andere soorten, vrijstelling provincie Flevoland
	Ree, vos, egel, haas, bosmuis	Foerageergebied, mogelijk verblijfplaats	Andere soorten, geen vrijstelling provincie Flevoland
Broedvogels	Sperwer, Buizerd, Gierzwaluw, Havik, Huismus, Kerkuil, Ransuil, Grote gele kwikstaart	Foerageergebied, verblijfplaatsen in omgeving	Vogelrichtlijnsoorten, broedvogels jaarrond beschermd
	Diverse soorten overige broedvogels	Foerageergebied, broedgebied	Vogelrichtlijnsoorten
Reptielen	Ringslang	Leefgebied	Andere soorten, geen vrijstelling
	Zandhagedis	Leefgebied ten oosten van plangebied (uitgezette populatie)	Andere soorten, geen vrijstelling
Amfibieën	Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	Leefgebied	Andere soorten, vrijstelling provincie Flevoland
	Meerkikker	Leefgebied	Andere soorten, geen vrijstelling provincie Flevoland

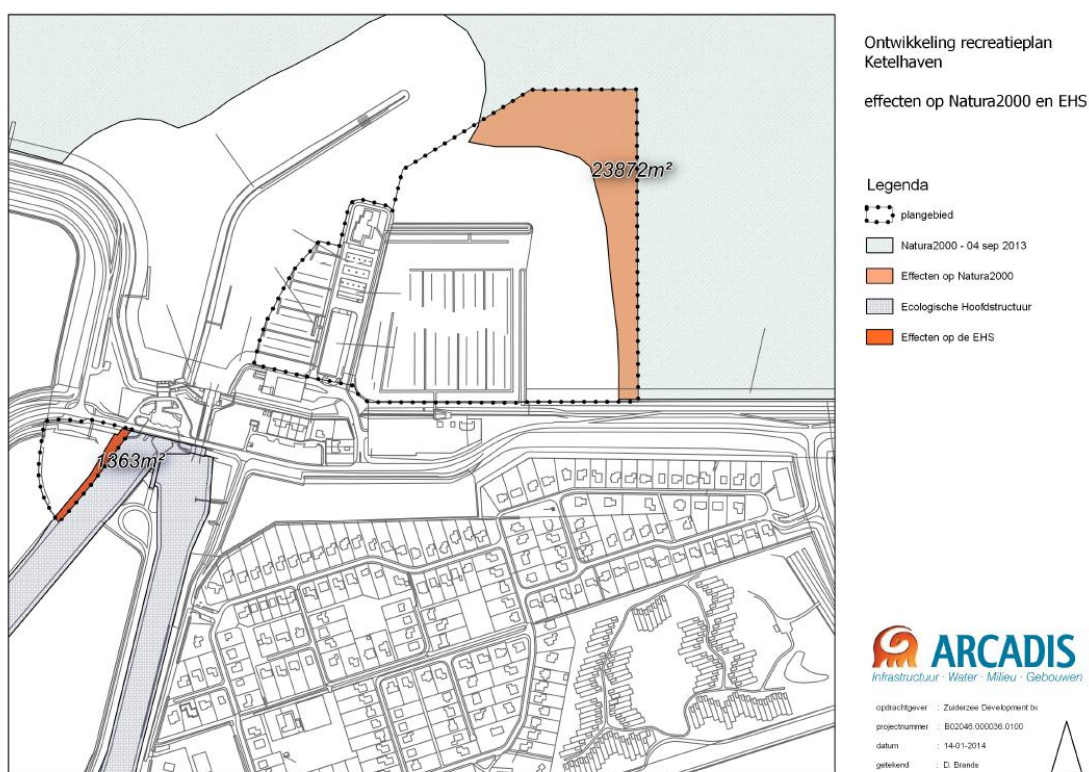
5 EFFECTBEOORDELING EN TOETSING

5.1 Natuurnetwerk Nederland

Ruimtebeslag

Ter plaatse van het noordoostelijk deel van het plangebied treedt ruimtebeslag op het NNN (Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer) met een oppervlakte van 23.872 m². De effecten van het ruimtebeslag en overige effecten van het plan op dit gebied worden beschreven en beoordeeld in de Passende beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming die voor dit plan is opgesteld.

Ter plaatse van het zuidwestelijk deel van het plangebied treedt ruimtebeslag op het NNN, ter plaatse van de ecologische verbindingszone Lage Vaart. Daarbij wordt de oever van de EVZ Lage Vaart aangetast over een oppervlakte van 1.363 m² (zie Afbeelding 8).

Afbeelding 8 Oppervlakte ruimtebeslag op Natura 2000-gebied Ketelmeer en Vossemeer en het NNN ter plaatse van EVZ Lage Vaart.

De oever van de EVZ Lage Vaart vormt een ecologische verbindingszone voor diverse soorten, waaronder de meervleermuis, bever, otter en ringslang. De oever, die bestaat uit rietruigte-vegetatie vormt een belangrijk onderdeel van het leefgebied voor deze soorten. Wanneer deze oever als gevolg van de aanleg van de parkeerplaats op deze locatie zal worden aangetast leidt dat ertoe dat het leefgebied voor deze en andere water- en oevergebonden soorten verloren gaat en de ecologische verbindingszone niet meer als zodanig kan functioneren. De aanleg van de parkeerplaats zal daardoor leiden tot een significante aantasting van de EVZ Lage Vaart.

Verstoring

Effecten op Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer

Als gevolg van de toename van verkeersbewegingen en boten in de gebruiksfase en de toename aan (vracht)verkeer, het gebruik van machines, en (mogelijke) heiwerkzaamheden in de aanlegfase kan er verstoring van broedvogels en niet-broedvogels door geluid, optische verstoring en licht plaatsvinden ter plaatse van het Natura 2000-gebied Ketelmeer en Vossemeer. De effecten als gevolg van verstoring op het Ketelmeer zijn beoordeeld in de Passende beoordeling die in het kader van de Wet natuurbescherming voor dit plan is opgesteld.

Effecten op EVZ Lage Vaart en Hoge Vaart

Wanneer het parkeerterrein ter plaatse van het zuidwestelijk deel van het plangebied (zie Afbeelding 10) wordt ingericht met verlichting, en deze verlichting 's avonds en 's nachts zal branden, kan dit leiden tot lichtverstoring op de EVZ Lage Vaart. De EVZ Lage Vaart vormt een belangrijke vliegroute voor de beschermde soort meervleermuis, waarvoor een aantal van de omliggende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. In experimenteel onderzoek is aangetoond dat foeragerende en trekkende meervleermuizen worden verstoord indien een lichtbundel naast de vliegroute wordt geplaatst (Kuijper et al., 2008). Lichtverstoring vanuit het parkeerterrein leidt daardoor tot een negatief effect op de meervleermuis, één van de doelsoorten van de EVZ Lage Vaart. Daarmee leidt lichtverstoring tot een aantasting van de kwaliteit van de EVZ Lage Vaart.

Mogelijk kan de ontwikkeling van de parkeerplaats ook leiden tot lichtverstoring op de EVZ Hoge Vaart. Hierbij is sprake van externe werking; er is mogelijk sprake van functieverstoring van de EVZ Hoge Vaart a.g.v. effecten van licht op leef- en foerageergebied van vogels en vleermuizen.

Effecten op Roggebotveld

De ingreep kan door de toename van gemotoriseerd verkeer op de Vossemeerdijk en van het aantal gemotoriseerde boten op het Ketelmeer leiden tot geluidsverstoring op het Roggebotveld. Hierbij is sprake van externe werking; er is mogelijk sprake van functieverstoring van het Roggebotveld a.g.v. effecten van geluid op leef- en foerageergebied van vogels en vleermuizen.

5.2 Wet natuurbescherming – soortbescherming

5.2.1 Effectbeoordeling

In deze paragraaf zijn per soortgroep de effecten van de ingreep beoordeeld.

Vleermuizen

In de bestaande loods in de jachthaven zijn tijdens de veldonderzoeken géén verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. De directe omgeving wordt wel gebruikt als foerageergebied door gewone en ruige dwergvleermuis. De strekdam met aangrenzende oeverstroken en de Lage en Hoge Vaart zijn geschikt als vliegroutegeleiding en foerageergebied. Van de Lage Vaart is bekend dat deze het foerageergebied en vliegroute vormt voor de meervleermuis. Door het verwijderen van de struweel- en oevervegetaties rond de strekdammen, en bij aantasting van de oeverstrook van de Lage Vaart kunnen foerageergebied en aanwezige vliegroutes worden aangetast.

Daarnaast kunnen effecten optreden als gevolg van verstoring. Wanneer ter plaatse van de huidige jachthaven de verlichting wordt uitgebreid, en verlichting wordt aangebracht ter plaatse van de nieuwe parkeerplaats op het zuidwestelijke deel van het plangebied, kunnen de aanwezige foeragerende en trekkende vleermuizen worden verstoord.

Grondgebonden zoogdieren

Bever

Langs de Lage Vaart zijn in 2013 en 2015 sporen aangetroffen van de bever. Het bos langs de Lage Vaart doet mogelijk dienst als leefgebied voor de bever. Ten behoeve van de aanleg van de parkeerplaats wordt geen bos gekapt. Wel kan de aanleg van de parkeerplaats leiden tot verstoring van het bos en de oeverzone als gevolg van geluid, licht en menselijke activiteiten, waardoor de kwaliteit van dit leefgebied voor de bever afneemt.

Otter

In 2009-2011 zijn sporen van de otter gevonden op eilandjes in het Ketelmeer. IJsseloog is daarvan het enige Flevolandse eiland. In 2015 zijn sporen van de otter aangetroffen op de grens van het plangebied, bij de verbinding met de Hoge Vaart. Niet uitgesloten is, dat de soort ook in de oeverzone van de Lage Vaart foerageert. Aanleg van de parkeerplaats kan leiden tot verstoring van de oeverzone als gevolg van geluid, licht en menselijke activiteiten, waardoor de kwaliteit van dit leefgebied voor de otter afneemt.

Als gevolg van de toename van de recreatievaart, kan er mogelijk sprake zijn van een toename van verstoring op en rond het IJsseloog door voorbijvarende boten en betreding door recreanten. Dit kan leiden tot een afname van de kwaliteit van het leefgebied van de otter. Dit betreft echter een indirect effect, dat niet wordt veroorzaakt door de ingreep zelf, maar mogelijk optreedt als bijkomend gevolg van de ingreep. De effecten vallen daardoor buiten de invloedssfeer van de ingreep.

Algemene soorten grondgebonden zoogdieren

De aanlegwerkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot verstoring van de algemeen aanwezige grondgebonden zoogdieren. Tevens kunnen aanwezige individuen onopzettelijk worden gedood.

Broedvogels

Jaarrond beschermde broedvogels

Ten behoeve van de realisatie van het plan worden geen bomen gekapt. Aantasting van eventuele nesten van jaarrond beschermde broedvogels is daarmee uitgesloten. De werkzaamheden kunnen mogelijk wel leiden tot tijdelijke geluidsverstoring in de directe omgeving. Daarbij kunnen eventueel aanwezige jaarrond beschermde vogelsoorten tijdelijk worden verstoord.

Door het slopen van de loods worden jaarrond beschermde nesten van huismussen en broedende huismussen verstoord. Mogelijk worden daarbij jonge huismussen verwond of gedood en eieren vernield.

Overige broedvogels

Bij uitvoering van de werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen, als gevolg van het verwijderen van de struweel- en oevervegetatie langs de strekdammen en de Lage Vaart, de hierin aanwezige nesten van overige (niet jaarrond beschermde) broedvogels worden verstoord en aangetast.

Reptielen

Zandhagedis

Ten oosten van het plangebied ter plaatse van het Roggebotzand bevindt zich een uitgezette populatie van de zandhagedis. Het plangebied en de directe omgeving zijn niet geschikt als leefgebied voor de zandhagedis. Aantasting van verblijfplaatsen of verstoring van de zandhagedis kan daarmee worden uitgesloten.

Ringslang

De ringslang is waargenomen in de Lage Vaart en de Hoge Vaart. De oevers van deze vaarten vormen onderdeel van het leefgebied van deze soort. Wanneer bij de aanleg van de parkeerplaats in het zuidwestelijk deel van het plangebied de oevervegetatie van de Lage Vaart wordt verwijderd, wordt het leefgebied van de ringslang aangetast. Tevens kunnen daarbij mogelijk aanwezige individuen van de ringslang onopzettelijk worden gedood. Wanneer niet in de oeverzone wordt gewerkt is dit risico niet aanwezig.

Amfibieën

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een typische pioniersoort, die snel geschikte locaties kan koloniseren. Daarbij kunnen ze honderden meters tot enkele kilometers afleggen. Vanwege de grote afstand van het plangebied tot de populaties in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland (meer dan 15 km) en de ligging van het Ketelmeer tussen de Noordoostpolder en Flevoland (barrière), kan worden uitgesloten dat de rugstreeppad in de omgeving van het plangebied voorkomt of deze op eigen kracht kan bereiken. Negatieve effecten als gevolg van aantasting van voortplantingswateren of verstoring van de rugstreeppad zijn uitgesloten.

Algemene soorten amfibieën

De volgende algemene soorten amfibieën zijn in de omgeving van plangebied waargenomen: bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Wanneer bij de aanleg van de parkeerplaats in het zuidwestelijk deel van het plangebied de oevervegetatie van de Lage Vaart wordt verwijderd, kan het leefgebied van deze soorten worden aangetast. Tevens kunnen daarbij aanwezige individuen onopzettelijk worden gedood.

5.2.2 Mogelijke overtreding verbodsbepalingen

In de onderstaande tabellen is per soort(groep) op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is nog geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in hoofdstuk 6.

Uitsluitend als gevolg van het slopen van de loods, worden mogelijk jonge huismussen in het nest verwond of gedood. Tevens vindt daarbij opzettelijke verontrusting plaats van nesten en eieren. Bij andere soorten is hier geen sprake van. Er is mogelijk wel sprake van verstoring, maar er is géén sprake van aantasting van de Staat van Instandhouding. Er zijn immers voldoende uitwijkmogelijkheden in de omgeving.

Tabel 2 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Huismus	x	x			Slopen loods
Sperwer, buizerd, gierzwaluw, havik, kerkuil, ransuil, grote gele kwikstaart					Geluid, maar Svl wordt niet aangetast
Overige broedvogelsoorten					Verwijderen vegetatie strekdammen en langs de Lage Vaart, maar Svl wordt niet aangetast

Verbodsbepalingen:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Bij de zoogdiersoorten in tabel 4 is mogelijk sprake van opzettelijke verstoring als gevolg van licht of geluid. Bever en otter kunnen in de oeverzone rust- of verblijfplaatsen hebben; dit is op voorhand niet uitgesloten.

Tabel 3 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Meervleermuis		X			Aanbrengen / uitbreiding verlichting
Watervleermuis		X			
Gewone dwergvleermuis		X			
Ruige dwergvleermuis		X			
Bever		X		X	Verwijderen struweel- en oevervegetaties rond de strekdammen, bij aantasting de oeverstrook Lage Vaart
Otter		X		X	

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 4 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van andere soorten

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Algemene grondgebonden zoogdieren ¹		X		Verwijderen struweel- en oevervegetaties rond de strekdammen, bij aantasting de oeverstrook Lage Vaart
Ringslang		X		
Algemene soorten amfibieën ²		X		

1: Ree, vos, egel, haas, woelrat, rosse woelmuis, gewone bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis, dwergmuis en bosmuis; 2 Bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander

Verbodsbepalingen:

a: opzettelijk te doden of te vangen;

b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen

c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

5.2.3 Vrijstellingen en gedragscode

Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Voor de volgende algemene soorten zoogdieren in en rond het plangebied geldt in de provincie Flevoland een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming: ree, vos, egel, haas en bosmuis.

Voor de volgende algemene soorten amfibieën in de omgeving van het plangebied geldt in de provincie Flevoland een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016).

Met deze soorten hoeft bij de verdere toetsing geen rekening te worden gehouden. Overigens geldt wel altijd de zorgplicht in het kader van de Wet natuurbescherming.

6 MAATREGELEN TER VOORKOMING VAN MITIGATIE VAN EFFECTEN

6.1 Maatregelen in het kader van het Natuurnetwerk Nederland

Om te voorkomen dat de aanleg van de parkeerplaats leidt tot een significante aantasting van de EVZ Lage Vaart dienen de volgende mitigerende maatregelen te worden getroffen:

- De parkeerplaats dient buiten de zone die begrensd is als Natuurnetwerk Nederland, op een afstand van enkele meters van de oeverzone van de EVZ Lage Vaart te worden aangelegd. Daarmee wordt aantasting als gevolg van ruimtebeslag op het NNN voorkomen.
- Om verstoring vanuit de parkeerplaats naar de oeverzone van de EVZ Lage Vaart tot een minimum te beperken, dient een bufferzone tussen de parkeerplaats en de oeverzone (bovenkant talud) te worden aangelegd in de vorm van hoge struweelbeplanting of bomen met een dichte ondergroei (natuurlijke begroeiing zoals wilgen). Deze maatregel verhoogt tevens de ecologische waarde van de oeverzone.
- Om lichtverstoring vanuit de parkeerplaats naar de EVZ Lage Vaart te voorkomen dient vleermuisvriendelijke verlichting te worden gebruikt, met een zo min mogelijk uitstralingseffect naar de omgeving. Vleermuisvriendelijke verlichting is amberkleurig; verlichting dient niet gericht te zijn op het wateroppervlak en de oeverzone.
- In het Bestemmingplan dient geregeld te worden dat de oeverstrook de bestemming groen, met dubbelbestemming 'waarde-ecologische verbindingzone' krijgt.
- De oeverstrook dient als zodanig te worden beheerd, dat behoud van de ecologische waarden en de ecologische functionaliteit gehandhaafd blijven.
- De oeverstrook mag niet gebruikt worden als werkstrook tijdens de aanlegwerkzaamheden van de parkeerplaats of als opslagplaats voor materiaal.

6.2 Maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming

In deze paragraaf zijn de mitigerende maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om overtreding van de verbodsbepalingen zo veel als mogelijk te voorkomen en de compenserende maatregelen die nodig zijn om een aantasting van de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Het toepassen van deze maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is niet vrijblijvend. De Wet natuurbescherming schrijft namelijk voor dat een ontheffing alleen verleend kan worden als er geen andere bevredigende oplossing is en de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Dat betekent dat als mitigatie in redelijkheid mogelijk is, dit ook verplicht is. Verder zijn vaak ook nadere maatregelen noodzakelijk om tegemoet te komen aan de zorgplicht. Verder kan een ontheffing alleen verleend worden wanneer er geen gevolgen zijn voor de gunstige staat van instandhouding van de soort. Om dit zeker te stellen kan het nodig zijn een compenserende maatregel uit te voeren.

Om overtredingen van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen:

Vleermuizen

Nader onderzoek verblijfplaatsen indien loods in 2018 of later wordt gesloopt

De bestaande loods in de jachthaven kan mogelijk dienstdoen als verblijfplaats voor vleermuizen. Als gevolg van het slopen van de loods kunnen daardoor mogelijk verblijfplaats(en) verdwijnen. In principe is de loods geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In 2014 is gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol (NGB). Hierbij zijn géén verblijf- of baltsplaatsen van vleermuizen in de loods vastgesteld. Dit is nogmaals bevestigd bij een inspectie op 31 mei 2017.

Indien sloop nog in 2017 plaatsvindt, wordt geadviseerd voorwaarden voor het opnemen van vleermuisvoorzieningen (vleermuiskasten) in de bestaande bebouwing in het havengebied en/of in de nieuwbouw op te nemen, als mitigatie voor eventueel verlies van verblijfplaatsen in de sloopvergunning op te nemen.

Indien de sloop in 2018 of later plaatsvindt, is opnieuw gericht vleermuisonderzoek als in 2014 noodzakelijk, omdat de resultaten van het onderzoek uit 2014 dan te gedateerd zijn. Geadviseerd wordt in het

bestemmingsplan op te nemen, dat in de bestaande bebouwing in het havengebied en/of in de nieuwbouw vleermuisvoorzieningen worden aangebracht (vleermuiskasten), als mitigatie voor eventueel verlies van verblijfplaatsen. Opname in het bestemmingsplan ligt uiteraard alleen in de rede, indien de sloop plaatsvindt nadat het bestemmingsplan in werking is getreden.

Maatregelen tegen verstoring

Om lichtverstoring vanuit de jachthaven naar de omgeving en vanuit de parkeerplaats naar de Lage Vaart en de oeverzone te voorkomen dient vleermuisvriendelijke verlichting te worden gebruikt, met een zo min mogelijk uitstralingseffect naar de omgeving.

In de uitvoering, planvorming en herinrichting dient verstoring van leefgebied voorkomen te worden door specifieke mitigerende maatregelen in de plannen te integreren. Deze maatregelen hebben betrekking op de tijdelijke en permanente verlichting (afgeschermd, functioneel en vleermuisvriendelijk) en op het behoud en het nieuw ontwikkelen van struweel en bomen. Directe verlichting of aanlichten van de bestaande strekdam westelijk van de landtong dient in zijn geheel vermeden te worden om verstoring van vliegroutes te voorkomen. Tevens dient bij de verlichting van de looproute naar de nieuwe parkeerplaats en op de nieuwe parkeerplaats zelf rekening te worden gehouden met de vliegroutefunctie van de beide kanalen en de oversteek via de sluis en openbare weg naar het open water langs de strekdam. Deze maatregelen dienen in de plannen opgenomen en geborgd te worden.

Deze maatregelen tegen lichtverstoring voorkomen dat er een overtreding van de aangegeven verbodsbepalingen plaatsvindt en daarmee een noodzaak voor het aanvragen van een ontheffing op basis van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Grondgebonden zoogdieren

Bever en otter

Om te voorkomen dat de parkeerplaats in het zuidwestelijke deel van het plangebied leidt tot verstoring van het leefgebied van de bever, en daarmee aantasting van de kwaliteit van het leefgebied, dient een bufferzone te worden aangelegd tussen de parkeerplaats en de oeverzone, in de vorm van hoge struweelbeplanting of bomen (natuurlijke begroeiing zoals wilgen). Deze maatregel verhoogt tevens de kwaliteit van de oeverzone als leefgebied voor de bever en otter.

Algemene grondgebonden zoogdieren

Om effecten op aanwezige algemeen voorkomende zoogdieren te voorkomen en daarmee aan de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wet natuurbescherming) te voldoen dienen de volgende maatregelen te worden getroffen:

- Het werkgebied dient vooraf aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd op aanwezigheid van zoogdieren.
- Indien vooraf of tijdens de werkzaamheden zoogdieren in het werkgebied aanwezig zijn, dienen deze verplaatst te worden naar geschikt habitat in de directe omgeving, waar de dieren niet meer worden verstoord.
- Om te garanderen dat de dieren op de juiste manier en naar geschikt habitat worden verplaatst adviseren we om dit uit te voeren onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

Broedvogels

De werkzaamheden ten behoeve van de realisatie van het plan dienen bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te worden uitgevoerd (circa half maart tot half augustus¹), om verstoring van broedvogels te

¹ Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De periode januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

voorkomen. Indien dit niet mogelijk is dient de te verwijderen vegetatie buiten het broedseizoen te worden verwijderd, zodat het plangebied ongeschikt wordt gemaakt als broedgebied voor vogels. Uit voorzorg dient de te verwijderen vegetatie vooraf aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden op het voorkomen van broedgevallen. Indien bij de controle blijkt dat broedgevallen aanwezig zijn in de vegetatie moet gewacht worden met het verwijderen tot na het broedseizoen van deze soort.

Huismus

In de loods broeden 10 paartjes huismus. De directe omgeving met struweel en bomen wordt benut als leefgebied en schuilplaats. Aangezien er geen bomen worden gekapt en dekking en foerageergebied in stand blijft, is uitsluitend sprake van verlies van nestgelegenheid als gevolg van de sloop. Behoud van nestgelegenheid wordt gewaarborgd door het tijdig aanbieden van voldoende nieuwe huisvestingsmogelijkheden in de vorm van nestkasten, neststenen, vogelvides e.d. Voor elke vernietigde verblijfplaats moeten minimaal twee nieuwe verblijfplaatsen worden gerealiseerd (Ministerie van EL&I, 2011). Op basis van het maximaal aantal van 10 broedparen (Arcadis, 2014) dienen derhalve 20 nieuwe verblijfplaatsen te worden gerealiseerd in het plangebied.

Bij de sloop van de loods dient voorkomen te worden dat huismussen, nesten, eieren of jongen sneuvelen. Dit kan alleen door de sloop plaats te laten vinden buiten de kwetsbare periode van de voortplanting. In de regel loopt deze van april tot en met half augustus. Echter, deze periode kan zowel eerder als later beginnen en/of eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en van de meteorologische omstandigheden voorafgaand en tijdens de werkzaamheden. De sloop dient derhalve te worden begeleid door een ter zake kundige ecooloog. Geadviseerd wordt in het bestemmingsplan op te nemen, dat in de bestaande bebouwing in het havengebied en in de nieuwbouw tijdelijke resp. permanente voorzieningen worden aangebracht voor huismus (nestkasten), als mitigatie voor verlies van verblijfplaatsen. Dit indien sloop plaatsvindt na vaststelling van het bestemmingsplan; indien dit daarvoor plaatsvindt, wordt geadviseerd hiertoe voorwaarden op te nemen in de sloopvergunning.

Er is een ontheffingsprocedure artikel 3.3 met bijkomend mitigatieplan noodzakelijk om de sloop conform de bepalingen uit de Wet natuurbescherming uit te mogen voeren. Aangezien er voor vogels geen erkend belang is gediend, zal de aanvraag resulteren in een zogenaamde positieve afwijzing.

Reptielen en amfibieën

Om effecten op aanwezige beschermde soorten reptielen (ringslang) of amfibieën (meerkikker) te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden getroffen:

- Aantasting van de oeverstrook van de Lage Vaart dient te worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, dient dit buiten de winterperiode plaats te vinden, wanneer winterplekken van de ringslang aanwezig zijn.
- Het werkgebied dient vooraf aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd op aanwezigheid van beschermde reptielen en/of amfibieën.
- Indien vooraf of tijdens de werkzaamheden reptielen en/of amfibieën in het werkgebied aanwezig zijn, dienen deze verplaatst te worden naar geschikt habitat in de directe omgeving, waar de dieren niet meer worden verstoord.
- Om te garanderen dat de dieren op de juiste manier en naar geschikt habitat worden verplaatst dient dit te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

Met deze maatregelen wordt tevens voldaan aan de zorgplicht van de door de provincie Flevoland vrijgestelde soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1 Natuurnetwerk Nederland

De aanleg van de parkeerplaats ter plaatse van het zuidwestelijke deel van het plangebied kan leiden tot een significante aantasting van de EVZ Lage Vaart als gevolg van ruimtebeslag en verstoring. Door de voorgestelde mitigerende maatregelen te treffen kunnen significant negatieve effecten op deze EVZ worden voorkomen.

Wanneer de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen, wordt aantasting van het NNN voorkomen, en zijn vervolgstappen in het kader van het Omgevingsplan Flevoland 2006 niet noodzakelijk. Zoniet, dan is het alternatief om compensatie uit te voeren buiten de plangrens, wat geborgd dient te worden in het bestemmingsplan.

7.2 Wet natuurbescherming - soortbescherming

De ontwikkeling van het recreatieplan Ketelhaven kan leiden tot negatieve effecten op de volgende beschermde soorten/ soortgroepen: vleermuizen (meervleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis), bever, otter, algemene grondgebonden zoogdieren, huismus, overige broedvogels, reptielen (ringslang) en amfibieën (bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander).

Vleermuizen

Indien de sloop van de loods in 2017 plaatsvindt, is geen vervolgpcedure in het kader van de Wet natuurbescherming nodig. Indien de sloop in 2018 of later plaatsvindt, is opnieuw gericht vleermuisonderzoek als in 2014 noodzakelijk, omdat de resultaten van het onderzoek uit 2014 dan te gedateerd zijn. Eventueel kan bij vaststelling van verblijfplaatsen van vleermuizen dan wel een vervolgpcedure in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Geadviseerd wordt in het bestemmingsplan op te nemen, dat in de bestaande bebouwing in het havengebied en/of in de nieuwbouw vleermuisvoorzieningen worden aangebracht (vleermuiskasten), als mitigatie voor eventueel verlies van verblijfplaatsen. Dit indien sloop plaatsvindt na vaststelling van het bestemmingsplan; indien dit daarvoor plaatsvindt, wordt geadviseerd hiertoe voorwaarden op te nemen in de sloopvergunning.

Huismus

Voor de sloop dienen 20 nieuwe verblijfplaatsen te worden gerealiseerd in het plangebied. Dit dient te worden vastgelegd in een op te stellen mitigatieplan. Er is een ontheffingsprocedure artikel 3.3 met bijkomend mitigatieplan noodzakelijk om de sloop conform de bepalingen uit de Wet natuurbescherming uit te mogen voeren. Aangezien er voor vogels geen erkend belang is gediend, zal de aanvraag resulteren in een zogenaamde positieve afwijzing.

De sloop van de loods dient plaats te vinden buiten de voortplantingsperiode van de huismus, normaliter van april tot en met half augustus. De sloop dient te allen tijde te worden begeleid door een ter zake kundige ecooloog.

Geadviseerd wordt in het bestemmingsplan op te nemen, dat in de bestaande bebouwing in het havengebied en/of in de nieuwbouw voorzieningen worden aangebracht voor huismus, als mitigatie voor verlies van nestgelegenheid. Dit indien sloop plaatsvindt na vaststelling van het bestemmingsplan; indien dit daarvoor plaatsvindt, wordt geadviseerd hiertoe voorwaarden op te nemen in de sloopvergunning.

Overige soort(groep)en

Voor alle overige soort(groep) zijn mitigerende maatregelen voorgesteld. Door het uitvoeren van deze maatregelen is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Een procedure in het kader van de Wet natuurbescherming is in dat geval voor deze soort(groep)en niet noodzakelijk.

BIJLAGE 1 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Arcadis, 2008. EHS-Doelbenadering, methode voor vaststelling wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur.
- Arcadis, 2014a. Memo vleermuisinspectie Ketelhaven 24 april 2014.
- Arcadis, 2014b. Memo vleermuisonderzoek loods Ketelhaven 2014.
- Arcadis, 2017. Memo veldinspectie loods Ketelhaven, 31 mei 2017.
- Greve, M.S.E. & H. Miedema, 2011. Wezenlijke kenmerken en waarden EHS Gemeente Dronten. A&W rapport 1359.
- Heemskerk, R., 2011. Verspreidingsatlas van de zoogdieren van Flevoland – Werkatlas oktober 2011. Zoogdieratlas.nl Flevoland.
- Kuijper, D. et al., 2008. Experimental evidence of light disturbance along the commuting routes of pond bats (*Myotis dasycneme*). Altenburg en Wymenga ecological consultants B.V., Zakład Badania Ssaków, Zoogdierverseniging VZZ.
- Meijers, S. (eindred.), 2012. Visatlas Flevoland.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, 2011. Soortenstandaard Huismus – *Passer domesticus*. Dienst Regelingen.
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2012. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.
- Ministerie van LNV et al., 2007. Spelregels EHS.
- Provincie Flevoland, 2006. Omgevingsplan Flevoland 2006.
- Provincie Flevoland, 2010. Spelregels EHS, EHS-kaart en EHS-doelbenadering.
- Provincie Flevoland, 2014. Natuurbeheerplan, 2014.
- Provincie Flevoland, 2015. Partiële herziening Omgevingsplan Flevoland.
- RAVON, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Reinhold, J., Haarsma, A.J., Regelink, J.R., Limpens, H.J.G.A., 2007. Vleermuizen in Flevoland: een beschermde diergroep in beeld gebracht – Eindrapportage 2007. Zoogdierverseniging VZZ, Landschapsbeheer Flevoland.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Websites:

- www.rijksoverheid.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.flevoland.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl

BIJLAGE 2 JURIDISCH KADER WET NATUURBESCHERMING - SOORTBESCHERMING

HOOFDSTUK 1

Artikel 1.11

5. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
6. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
7. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

HOOFDSTUK 3

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 (...) ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 (...), tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
- 2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - d. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - e. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - f. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - g. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - h. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - i. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - j. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - k. in het algemeen belang.

Artikel 3.31

- 1. De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:
 - a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
 - c. een bestendig gebruik, of
 - d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: B02046.000036.0160

Onze referentie: 079423421 A